

HIRDETÉSENYEK,

Előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szerkesztéséről és a kiadás körüli panaszokról.

Hírmegjelölés csak ismert hírekről fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Table with subscription rates: Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre, Félévre, Negyedévre, Egy óra.

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetisor egyszeri beiktatásért 5k. Bélyegűj minden hirdetésért külön 30 kr. Nyiltér 4 hasábsopetisorért 20 kr.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen, Szerda, Szeptember 5.

174. szám.

Erdély és az italméresi jog.

(P. C.) Ha pénzről van szó, akkor még az oly szelid erdélyieknek is megszűnik a kedélyesség, a regálék tervezett megváltása ellen roppant vadul viselkednek.

A regálék megváltása ugyanis zsebjüket érdekli az emberkének s azt nem tudják elviselni. Az erdélyi földesurak, szt. István birodalmának ama regényesen szép, de nem gazdag részében a regáléknak majdnem kizárólagos tulajdonosai, a szerencse javaival kevésbé vannak megáldva.

De mi sem igazolja azon zord, ellenséges modort, melyet az oppositio részére választottak s éppenséggel rút látvány az, hogy bizonyos körök és személyiségek a tisztán gazdasági kérdést mily indulatos-sággal ejtették hatalmukba politikai ellenzékai czélokra s most azon fáradoznak, hogy a legaljasabb szenvedélyek felizgatója által a jóérlélmű elemekre is terrorizmust gyakoroljanak a végéig, hogy őket nem a tervezett intézkedés károsnak tartott határozományai, hanem a kormány elleni oppositio kényszerítsék.

Nem állítjuk, hogy a regálék megváltása, a mint tervezve van, az eddigi birtokosokra áldozatot nem ró: minden reform, valamely régi visszasság minden megszüntetése azok haszonélvezetének megrövidítésével van összekötve, a kik előbb az egyetemesség költségére külön privilegiumoknak, kizárólagos jognak örvevétek.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A gyémánt.

Ausztráliai regény. Irta: Elie Berthet. (Folytatás.)

Ezen szavakkal hátat fordított a pásztor foglyainak, betette az ajtót s bereszelte ki-vülről. Míhelyt a leányok egyedül voltak, át-ölelték egymást, s Klára zokogva kért bocsánatot barátnéjától, a miért okatlan vágyai által okot adott ezen szerencsétlenségére.

— Ne szólj így, Klára, — viszonzá Rachel, — neked legalább hatalmas indokod volt a kirándulásra Maaly Skrupba, mig engem, szegyenemre kell bevallanom, csak a természeti ritkaságok iránti vonzalom vett reá. De mit fog atyám, mit fog anyád gondolni, ha ma este nem térünk vissza? Aztán Dorlingban azt sem tudják, mely irányban tettük a kirándulást. De panaszkodás helyett inkább gondoljunk arra, vajon nem lehetne-e a módot találni, hogy ezen kelezésből kijussunk.

A két leány halkan folytatá tanácskozását, de nem juthattak más eredményhez, mint hogy be kell várnok a dolog menetét. Mindaddig nem izlelték meg a Burley által hozott tápszerket, de a sokkal phlegmatikusabb angol nő most már nem birt ellenállani a gyomor nógatásainak, s ámbátor Klára eleinte mit sem akart enni, barátnéjának példája még is oly vonzóan hatott reá, hogy ő is elfogadta az erejének annyira szükséges tápszeret. Estéli után ama zsiabdság mutatkozott rajtuk, mely nagy lelki izgatottság vagy testi erőltetés után szokott bekövetkezni; de mielőtt a keskeny ágyra lenyugodnának, a szoba minden székét s butorát az ajtó elé tolták, hogy óva legyenek, ha netalán a melékszóban lármazó dözsölők közül valamelyik betörne hozzájuk.

Igy mult el az éj, s a nap első sugarai kezdtek mutatkozni keleten, midőn kívülről,

Valamely természeti törvény következményei elől ki sem zárkozhatik el s ha egyszer elvileg elismertetik, hogy az ősi helytelenségek s feudális korrelenségek ezen maradványait meg kell szüntetni, — az elvet pedig jogosnak elismerik az erdélyi fájdalom-hírnökök is, — akkor a reform által érdekletteknek lehetetlen egészen elvonni magukat a megváltás természetesen következményei alól, vagy éppen hasznót húzni belőle.

Az urak világgá kiáltják, hogy a kormány megváltási terve tényleges regálbirtokuknak egy negyedét, itt-ott felét rabolja el tőlük. Ez számítás borzasztó önkényes; sokkal biztosabb, mint ez, azon számítás, hogy az uraságok, ha regáljogaikat nem a bevallott, hanem az adóhatóság előtt eltagadott jövedelem alapján váltják be, ha a megváltás teljes összegben, a kezelési költségek levonása nélkül s készpénzben történik, ha végre az államnak az összes kormacsapüleket is átvenni kellene, — bizonyonyal 30—50%-nyi profitcskát sepernének be.

Ezt már még sem kívánhatják. A kormány, a nemzet nem vak az erdélyi magyar földbirtok etnografiai és nemzetpolitikai positiójára nézve; hasznos és igazságos, méltányos és szükséges is ezen talpig becsilletes és hazafias kart támogatni s erősíteni és az elengedhetlen megváltási műveletet az erdélyi sajtóilagosságok lehető kiméletével foganasítani. Ez meg is fog történni. A kormány egyes részletekre, vonatkozólag mindenestre engedékeny fog lenni és nevezetesen meglehetősen bizonyos az, hogy a kezelési költségekre nem 20%, hanem kevesebb fog leütteni.

Az életbeléptetési rendeletek pedig elegendő hatáskört fognak adni a kormánynak arra, hogy speciális esetekben a megváltandó értékek merev kiszámítási szabályától eltekinthessen egy

arányosabb becslése javára. Ez pedig az erdélyi korcsmai láma vezéreinek vad kiabálása nélkül is megtörtént volna.

A tisztizsgák. A napi sajtó napok óta vezérezikkezik a közös hadügyminiszter egy rendeletéről, mely szeriat senki sem lehetne tartalékos tiszt, a ki németül jól nem tud. Ezen közlemények, — mint az „Országgyűlési Ertesítő“ hivatalos helyről érte-ül, — részint házagosak, részint pedig nem felelnek meg a valódi tényállásnak, mert a kérdéses rendelet nyomtatékosan hangsulyozza, hogy a német nyelv tudása csak oly mértékben követelhető a tisztjelöltekől, a mennyi a szolgálat ellátására szükséges. Azt hi zszük, hogy ezt mindenki természetesen fogja találni s ebből világos az is, hogy Fejérváry honvédelmi miniszternek a képviselőházban tett nyilatkozata, e rendelettel ellentétben nem áll. De amint a rendelet egyfelől megszabja azt, hogy a tartalékos tisztjelölt a német nyelvet a szolgálat ellátására megkivántató mértékben birni tartozik, ugy másfelől viszont intézkedik, hogy a tisztizsga elfogadása a német nyelv teljes tudásától függővé ne tétessék s határozottan kimondja, hogy az említett követelmény sem mi esetre sem alterálhatja az egyéves önkéntes tisztjelöltek biztositott azon engedményt, hogy a vizsgánál a behatóbb fejtegetéseknél, különösen pedig a nehezebb tantárgyaknál, használhatják saját nem német anyanyelvüket. S hogy ez ne csak írott malaszt legyen, hanem hogy a nem német anyanyelvű tisztjelöltek, ezen engedményt tényleg igénybe is vehessék, el van rendelve, hogy a vizsgálobizottság aképp állítandó össze, hogy legalább is egy bizottsági tag tudjon az illető jelölt anyanyelvében, hogy eképeleje vetessék annak, miszerint a jelöltnek tökéletlen német feleletei miatt katonai ismeretei tévesen és hátrányosan bíráltassanak meg. Ha ilyen tiszt a vizsgálobizottság székelyén nem találatnék, ez esetre a rendelet azon további intézkedést is tartalmazza, hogy ilyenkor egy jartas tiszt más állomásról rendeltessék be. Ez a kérdéses rendeletnek egész tartalma, a mely lényegesen különbözik a lapok közleményeitől, mi nek folytán az azokhoz fűzött észrevételek és combinatiók maguktól elesnek.

— De én nem lenni oka — nem bünös, — tevé hozzá jajtatra a szegény ördög. — Elhiszem, a mit mondasz, János, — viszonzá Rachel. — Ezen rossz emberek el akartak tenni az utból, hogy mi annál biztosabban jussunk kezeikbe. De mi szándékuk lehet velünk?

— Én nem tud, csak lát, nagy késekkel állni irt. Ablaktáblák mindenit zárva. — De nem juthatnál hozzá valamelyik lovunkhoz, hogy vele Dorlingba menekülhess és je'entést tehess borzasztó helyzetünkről, melyben vagyunk?

Ugyanazon pillanatban korbács csattogott, s a néger, egyik lábáról a másikra ugrándozva, siralmasan jajveszékelt.

— Mit keressz itt, gazember? rivalgott rá Burley böszülten. — Várj, majd kiverem a fejedből az összeesküvést ezekkel az eszte lenekkel.

S ujra suhogott a korbács, mire a néger bátorságában teljesen megtörve, ismét a szobába sietett vissza, hol az aranyásók között már nagy volt az izgatottság. Kém jött tudniülk azon hírrel, hogy a Denison vezérlete alatt álló ausztráliai fekete őrség nyomukban van s csak azért állott meg, mert éjjel az üldözést a nyomok után sem lehet folytatni; a nap viradtával már rájok fognak rontani.

Ez nem volt valami nagyon örvendetes hír, mert az aranyásók jól tudták, hogy ilyen tulnyomó erő ellen meg nem védhetik magukat; s aztán olyan is volt köztük több a ki, ha fogságba jut a törvény teljes szigorától félhet.

— Nincs más segítség, mint a Maaly-Rkrupba menekülni, — mondá Fernandez, halálra ijedten.

— Hogy ott éhen és szomjan elveszszünk? tevé hozzá Guzman. — Köszönöm szépen. Inkább itt torlaszoljuk el magunkat, s essünk el a harcban.

— Akkor ugyan mindjárt végeznek velünk, mert csak ránk gyujtják ezt a vityilót.

Külföld.

Az agitatio Csehországban. Az ifju csehek izgatása Csehországban a jungbunzlauai választás sikere óta egyre nagyobb területre terjed. A Piseliban tartott népgyűlésen Gregr és Enge ifju csehpárti képviselők ujra kifejtették programjukat: külön cseh állam, cseh állami nyelvvel, a cseh király megkoronáztatása, cseh állami jog és a németek leszorítása. Gregr utalt arra is, hogy a cseheknek sohasem szabad megfellekezniök a keleti szlávokkal való összetartozásukról. A cseheknek egyenjogusultnak kell lenniök a magyarokkal, a kik, ugymond sajnos, különb vezérferfiakkal birnak mint a csehek. A polgári szabadság mellett a legmagasabb fokú népnevelésre kell törekedni, a mire végre az uj iskolák e elegendő biztositókat nyujtanak. E jelszavakat a nép ujongva fogadja s az ifju cseh párt annyira hódít, hogy Rieger az ő csehek végére szükségesnek látta szept. 6 ra Prágába cseh-pártgyűlést hívni egybe, — hogy elejét vegye az ifju csehek aggodalmassá váló hódításának. E pártgyűlésre meghívta Prága polgármesterét és városi tanácsosait, a cseh kerületek előljároságait, a városok összes polgármestereit és községvárnácsosai tagjait, valamint a budveissi és prágai kereskedelmi kamara tagjait.

A német császári család köréből oly eseményt jelentenek, mely családi jellege dacára nem nélkülözi a politikai jelentőséget. Il Vilmos császár testvérhugát Zsófia herceggasszonyt eljegyezte Konstantin spártai herceggel, György görög király legidősb fia és trónjának örököse. Még nem régen, Vilmos császár pétervári utazása alkalmával s ez előtt is többször hirt járt, hogy Zsófia hercegnő számára sokkal ténesebb parthie áll kilátásban s hogy az orosz trónörökös fogja őt eljegyezni. E tervből, ha ugyan valaha komolyan felmerült, nem lett semmi s most a hercegnő a görög trónörökös menyasszonya lett. Konstantin herceg már hónapok óta Berlinben időzik a német hadseregben vállalt szolgálatot, mit az oroszok rossz néven vettek tőle. Egyébiránt a házasság más szempontból is figyelmet érdemel. Minthogy a görög király a dán uralkodóház tagja, a görög királyné pedig születésre nézve orosz nagyhercegnő, kinek apja Il. Sándor cáznak a fivére volt, ezen eljegyzés által rokoni s remélhetőleg ujabb baráti kötelekék támadnak.

— Caramba, azt nem fogják tenni, ha megtudják, hogy a sennoriták velünk vannak.

— Az igaz, de... — Legjobb lesz, — szól most Burley, — ha előbbi határozatunknál maradunk. Ha az önkényes csapat itt körülfogott, — akkor a nők jelenléte csak növelni fogja a bosszujokat. Azért gyorsan el a vadonba: én ott jártas vagyok s tudok egy forrást. A lovakat magunkkal visszük, mert egyik vagy másik esetben hasznunkra lehetnek, s ha okosan viseljük magunkat...

— De ha üldöznek? — kérdé Guzman. — Ha nyomunkba jöttek idáig, meg fogják találni azt a Skrupban is. — A száraz maaly leveleken nem megy az olyan könnyen, — felelt Burley, — és önnék, tudnia kel. Guzman, mely eszközzel bírunk még, hogy az önkénteseket visszatartsuk, legalább ne nagyon szorítsanak.

Azzal a mexicóinak fülebe sugott valamit. — Legyen tehát, kisértsük meg, — mondá ez félig meggyőződve, — Legyen önnék, Burley, és önnék Fernandez, gondja erre mialatt én a lovakat fogom fölnyergeltetni.

Miután ez el lett határozva, nagy mozgás, sürgés, forgás lett a gnyhóban. Nem sokára aztán, Klára és Rachel hallá, miként fordul a kules az ajtózárbán, a könnyű torlasz el lett döntve és Burley, Fernandez kíséretében lépett a szobába.

— Ah, tehát ettünk s aludtunk, — mondá a juhász körültekintve. — Csodálom. De most mielőtt tovább megyünk, még reggelizni is kell, mert az ebéd soká marhadat.

— Mielőtt tovább megyünk? — kérdé Klára. — hová akarnak vinni bennünket? — Oly helyre, a hol önnöknek, mint látszott, nagyon jól tetszett, — viszonzá Burley komor gnynyal. De előbb még egy kíséretünk van önnököz.

a német császári, orosz és dán uralkodóházak között, a mi éppenséggel beleillik ama szomszédbaráti viszonyok keretébe, melyeket Németország az orosz birodalommal és Dániával fenntartani óhajt, a melyeket ápolni, megszilárdítani volt célja a német császár peterhofi és kopenhágai látogatásainak is. Azon említtett családai köztélken kívül pedig, mely a görög királyi udvart az orosz császári családhoz fűzi, még egy új is van készülében, a menyinyben hírlak, hogy a görög királyi pár legidősebb lányát, Alexandrovics Pál nagyherceget fogja legközelebb eljegyezni.

A spanyol és a belga kir. házakban történő házasságok híre ma újabb meg erősítették. Így a „Correspondence de l'Est” azt jelenti, hogy a vatikán közbejöttével ké szítették elő a Bourbon ház két spanyol ága közötti kibékülését és pedig az által, hogy Don Carlos fia, Don Yaimo eljegyezze az asturiai hercegnőt, a spanyol regens-királyné legidősebb leányát. A spanyol uralkodóház azért is siettetni e fusiót, mert a gyermekkirály, XIII. Alphonso egészségi állapota igen kétséges; azt állítják, hogy organicus baja van. Don Yaimo és az asturiai hercegnő eljegyzését megfogadni előző Don Carlos formális lemondása a spanyol trónról. A mi a belga királyi házban várható házasságot illeti, az idézők forrás szerint mind valószínűbbé válik, hogy Clemensina hercegnő, a belga király legifjabb leánya, az olasz trón örökösének neje lesz. E tárgyban a nápolyi herceg érkezett az andriai gróffal, a belga király testvérével Stuttgartban. Mint hogy az olasz trónörökös igen gyöngéd egészségi és igen fiatal is, a házasságot nem fogják siettetni. Emelendő, hogy régebben arról is volt szó, hogy az olasz trónörökös, II. Vilmos császár egyik nővérét venné nőül; de tekintettel arra, hogy egy protestáns hercegnőnek igen nehéz helyzete lenne a Quirinálban, e tervet Berlinben csakhamar eljuttették.

Bismarck herceg a német külügyi hivatal el akarja választani a birodalmi kancellár állásától; a hadügyet és tengerészet ügyet pedig külön honvédelemügyi hivatalban akarja egyesíteni. E szerint ő már csak a kancellári teendőket vezeti.

Portugália s Marokkó között konfliktus van kitörében. A marokkói szultán győzedelmes visszatérve a lázadó törzsek elleni hadjárattól, megtagadja a portugál kormány által kért elégtételt, portugál halászbárkák nak Laraczenel történt megtámadásért. A „Bengó” nevezetű portugál ágyúszázad Tangerbe érkezett, hogy nyomtatékot adjon a portugál követeléseknek.

Olasz-francia viszály. Mig általában bebiztosított hangzanak mindenfelől, a „Times” római levelezője újra nemesak azt említi fel, hogy Franciaország támadást készít elő Tripolis ellen, hanem azt is, hogy ez a háborút jelenti Olaszországgal és a tripolisi ügy olyan, melyet a hármasszövetség tagjai bevontak megállapodásuk körébe, s így erre is kiterjed a szövetség hatálya. A „Times” levelezője e tekintetben polemizál a „Neue freie Presse” ellen, mely azt mondá, hogy a közép-tengeri „kaland”, ha abba Olaszország belevetgyül, egyedül Olaszország dolgát képezi. A levelező ezt a felfogást teljesen helytelennek mondja, s úgy véli, hogy a közép-tengeri illetékes is fedezi Olaszországot a hármasszövetség.

Senor don Fernandez elmondá nekik, mit kívánnak tőlük.

— Van e miss Klárának vagy miss Rachelnek irószékje? — kérde Fernandez. — A tanyán itt rosszul van ellátva az ember e félekkel.

— Én mindig hordok magammal jegyzőkönyvet, — viszonzá Rachel, előmutatva azt. — Jó, — szólt Fernandez, mialatt durván kirántá kezéből. — És most írjon ön, Brissot kisasszony!

— Én? — viszonzá Klára bámulva.
— Igen, ön.
— De mit, és kinek.
— Azt majd meglátja. Foglaljon helyet, majd én diktálok.
Klára, mint mondá neki, helyet foglalt; Fernandez elébe tolta a jegyzőkönyvet és írni s diktált:

(Folyt. köv.)

Viszsaemlékezés Világosra.*

Irta: Körösi Sándor.

(Folyt. tatás.)

A mint a faluhoz értünk, az első ház udvarából egy orosz baka jött hozzánk és szorongatva kardjaink átadását követelte. Egyik társunk tót nyelven megmagyarázta neki, hogy mi tisztek vagyunk s a mi kardjainkat Világosnál meghagyták. Nem használt semmit; lármánkra mind több katonák rohant ki fegyveresen s körül fogtak bennünket. — mit tehattünk egyebet, — áadtuk kardjainkat.

Igy aztán fegyvertelenül bementünk a nagy koresmába, melynek akkor minden zezuga tele volt orosz katonasíttal. — A mint egyenruhánkban megálltunk bennünket, pálinkával kezükben jötték hozzánk, megüleltek bennünket és pálinkával kínáltak.

A szives barátság, melylyel az orosz

* A „Nézet”-ből.

A „Nouvelle Revue” újabb lellezésével is teljesen felsült. A brüsszeli lapok hamisítványának jelentik ki a Ferdinánd herceg által a flandriai grófhoz intézett állítólagos levelet, melyet a folyóirat közölt. Egy más hihetetlen hírt is agyoncafolnak és pedig a berlini lapok. Azt a hírt t. i. hogy Boulianger Bismarck hercegnél látogatást tett, mely hírt különben gunyosan terjesztetett a párisi lapok mint komolyan. — Ostendéből jelenik meg a „W. T.”-nek, hogy Lipót király megbotránkozásának adott kifejezést, hogy Adam asszony az általa hamisított okmányok közzétételénél a belga királyi ház egyik tagjának nevét is bitorolta. Együttal konstatálják, hogy a fandiari grófné soha semmiféle levelezésben sem állt Coburg Ferdinánd herceggel.

A főváros és a vidék.

Befejező közlemény.

IV.

A vidéki sajtó nemes buzgalommal, minden igyekezettel és dicséretes sikerrel jár a fővárosi sajtótörte uton; legjobb tudása szerint ellátja előfizetőinek minden szellemi szükségletét.

De hic Rodus, hic salta!

A hírlapirodalomnak ez a gondossága s az irodalomnak ez a sajtóba áramlása — a könyvirodalom érezhető kárára volt. A kiadást igen megnehezítette. S e tekintetben igen jelentékenyen egy kézre dolgozik véle — meglehetősen fiatal, de elég gazdag szemle literatúránk, — mely journalistikánknál minden esetre még egészségesebb és értékesebb, — mely szinte minden kiválóbb szaktudományra, némelyikre, mint a nyelvészetre és történelemre párosával és önálló folyóirattal rendelkezik.

Ily verseny mellett nem lehet esodalkoznunk azon, ha a kiadók nem örömet vállalkoznak drágább művek közebeadására, mert vállalkozásuk mindig kétszeres kockázattal jár: először, nagyon kétes, hogy a munka elkerül, másodszor, ha igen, mikor fog el? Mig egy-egy német, vagy francia kötet, mely jelesebb terméket visz a piacra pár hét alatt több és többféle kiadást megér; addig nálunk, haesak politikával nem foglalkozik, az első kiadásban is évekig benne hever a kiadónak a pénze. Ez állapotnak a kifolyása volt, hogy mind Heckenast, mind Emich, kik függetlenségi harcunk után kereskedő becs vágygylak, de egyszersmind a hazafias áldozatra való készséggel vetekedtek a magyar könyvpiacra, — visszavonultak, s az első az Athenaeumnak, a második a Franklinnak, szóval mind a kettő részvénytársulatnak engedte át a tért. Az első pillanatra úgy látszott, mintha a tetemesebb tőke az irodalomra nyereség lenne; de a látszat hibás volta csakhamar kitűnt, mert a részvénytársulatok első sorban nem a jöhírért, nem az irodalomért, nem erkölcsi indító okokból működnek, — hanem kiválólag a részvények és osztalékok emelésére törekednek. A mi különben természetes is. Erejük java része a hírlapi vállalkozásban merül ki; a mi ezeken kívül esik, hozzájuk képest vajmi kevés. A Franklin társaság naptárral szórja tele az országot, de a pihenés közben meg-megereszt egy-egy gyűjteményes kiadást, meg-megindít egy-egy közhasznú sorozatot; ellenben az

tisztek fogadtak, egészen meglepett bennünket; de még inkább meglepett az, hogy az osztrák katonákat előtűnk gyalázták, s „Zwanzigern” jelzővel említették.

Hosszasabb barátokozás után egy orosz lovasszázados felhívott hármunkat, hogy látogassuk meg őt, itt e kocsmában levő szobájában. — Meglátogattuk.

A mint a szobába voltunk, bezárta a szobajtót, nyakunkba borult és hangosan sirt német nyelven ezt mondván: — Bajtársak! engedjete meg, hogy kebletekbe kirajnam magamat. — En Wohlhyniában született len gyel vagyok. Nekünk minden reményünk benetek volt s ime a ti fegyverletekkel a mi felszabadulásunk reményeszkirája is ki-aludt.

— E szerencsétlen esemény, bajtárs, nekünk fáj legjobban — mondá mi — de hát ennek a ti intervenciótoknak mi volt az oka. Miért kényszerítettetek bennünket a fegyverletetelre?

— Barátim! higgyétek el, hogy ha velünk egy döntő esatába bocsátkoztatok volna, ezeken ez ezen átmentünk volna hozzátok s a győzelem biztos lett volna.

Erre aztán csak azt válaszoltuk: — Fájdalom! már megtörtént.

— Hanem azt bajtárs, azt még se hit-tük volna az orosz hadparadosnokságról, hogy oly hamar szétszögő legyen. Világosnál meghagyták kardjainkat és ime, a mint Kis Jönöre érkezünk, az első háznál, az előőrsön elszedték kardjainkat.

— Azt nem volt szabad tennie az előőrs paradosnokának — mondá ő. A faluban levő katonaság paradosnoka, egy ezredes, itt van szállva a tempom mellette; menjetek hozzá és adjátok elő panasztokat.

Mi a tanácsot, mindenekfelett pedig az irányunkban tanusított barátságot megköszönvén, elbucszunk a századostól.

Felkerestük az ezredest s egyikünk tót nyelven előadta panaszunkat,

Az ezredes személyében egy megter-

Athenaeum leginkább csak kézikönyvet nyomtat — Hoffmann és Molárnak, s lapjai tárcaregényeiből rendez külön lenyomatokat. Altalában mind a kettő főképp a nyomtató s nem a kiadó iparra fekteti a főszült. S ez állapotnak kifolyása tovább, hogy az oly közintézetek, mint az akadémia, Kistaludy-Társaság, a Természettudományi és Történelmi Társulat, a Szent-István és Szent László társaság, a Földrajzi Társulat és Orvos-egyesület kénytelenek a kiadást kezökbe venni s az írók és olvasók szükségletének a magok cyclusaival megfelelni. Állásuk és tekintélyük kezességül szolgál, hogy a mit adnak, az a viszonyok között a lehető legjobb, erkölcsi irányuk és irodalmi céljuk biztosítékot képez, hogy egyszersmind a lehető legolcsóbb; s így a közönség bizalma sokkal nagyobb mértékben nyilatkozik irántuk, mint a magánosok iránt. Vállalkozásuknak hátránya, hogy az egyes művek külön nehézséggel szerezhetők meg, küönösen pedig, hogy cyclusaikban több a fordítás, mint a eredeti; s a mennyiben az írónak a fordításban is igen tisztességes díjat fizetnek, a mennyiben szoktatni segítik az eredeti kutatástól és feldolgozástól; — de megbecsülhetlen érdemök, hogy legalább a mi jelesebb mű terem és sorozataikba beleillik, annak megjelenése biztosítva van.

Mindez világosan feltűnteti, hogy a kiadás ügye nem a legégszesebben fejlődött a fővárosban. Pedig Budapest e tekintetben mindenünk, — nemesak az ország székhelye, hanem ugyszólva maga az ország. Mert, a mint említettük, az írók munkasága és a kiadók vállalkozása sehol annyira egy középpontban nem egyesül, mint nálunk Budapestben.

Az angol könyvek nem árt akár Londonban vagy Oxfordban jelenik meg; az olasz munkának kárára nem válik, akár Tarinban vagy Milanóban, — akár Florenczban vagy Rómában lát napvilágot; Németországon a braunschweigi Vieweg phisikai és chemiai, a freiburgi Mohr joi, a müncheni Oldenburg természettudományi, a heilbronni Heunigsen philoogiai, az erlangeni Besold orvosi weimari Vrigt ipari, a góthai Perthes földrajzi kiadványai egyenlő tekintéllyel bírnak; nálunk minden vidéki kiadás előítélettel és kicsinyléssel találkezik. A kiadónak áldozata hiában, s az írónak jöhire kérdésében, mert mind a sajtó, mind a közönség csak a budapesti műveket fogadja elfogulatlanul. Az olyan magatartás, mint a milyenben Pósa Lajos szegedi vagy Dömötör Pál zombori kötete részesült, vagy a milyenben Ferenczy József esztergomi füzetei részesülnek, — csak meglepő kivétel, a rendes szokásba ütköző. Midőn jó évek előtt a kecskeméti Szilády Lajos egyik legeredetibb és legtehetségesebb elbeszélőnek, Abonyi Lajos novelláinak gyűjteményére előfizetést hirdetett, az előfizetők száma félszázra sem rugott s a vállalat, ha jól emlékszünk, már az első két kötettel megszakadt. Sőt különös, de igaz, hogy maguk a vidéki könyvkereskedők, talán feltékonységból és irigységből, egymás kiadványait nem örömet terjesztik, a fővárosi kiadókért szivesebben buzognak.

Vajjon nem érkezett e még el ideje annak, hogy a tulságos irodalmi és kiadói központositást a vidék ellensúlyozza, hogy az oly irodalmi és erkölcsi egyesületek, mint az „Erdélyi Múzeum Egyeslet” Kolozsvárott, a „Kölesy-Egyesület” Aradon, a „Toldy

mett, szélesállu, fekete arczu, pisze orru, valóságos tót ember áll előttünk.

Mihelyt az ékes tót nyelven előadott panaszunkat meghallá, levette a falról kardját és felhívott bennünket, hogy menjünk utána.

Kimentünk vele az előőrsre. Itt az ezredes kihivatá a gyalog százados paradosnokot s valamit rosszul mondván noki, arczul teremtette.

Elbámultuk ezen a muszka eljárason s nem foghattuk meg, miké lehet egy százados arczul itni; de hát láttam, megtörtént, lehetséges volt.

Majd ezután hozzánk jött és bennünket az udvaron levő kardhalmazhoz vezetett, mondván, válasszuk ki kardjainkat.

Ekkor láttam, hogy rajtuk kívül több más honvédtársunktól is elvették a kardokat, ott hevert az én igénytelen kardom is, de gondoltam magamban, hogy ha már választanunk kell, válasszom a legszebbiket. Ki is választottam egy feltűnő szép kardot és felkötöttem: így tettek társaim is.

Igy felkardozva szállásoltak el azután a faluban. A mint leendő szállásunk felé vezettek, egy szomszéd házból a kerítésen keresztül, az oláhok moslékkal nyakon öntöttek bennünket, megtisztelvén a „Kossuth-kutya” czimmel is.

Bevezettünk galánsunkra. Az udvaron, fegyvereiket galába rakván, orosz vadász katonák kényeztettek.

Alig hogy bementünk a szobába, mindjárt mondtam tótul beszélő egyik társunknak hogy mondja meg az udvaron levő muszka katonának, hogy én annak, ki a minket moslékkal leöntött szomszéd oláhokat megveri, három ezüst huszast adok. E felhívásra két muszka rögtön késznek nyilatkozott, s én abból az ezüst pénzéből, melyet a Duschek féle szállítványból fizetsem fejében kaptam, átadtam nekik a három huszast.

A muszka átmentek a szomszéd házba és a kit csak ott találtak, jól elverték. —

kör* Pozsonyban tagjaik és közönségeik hazafiságára, áldozatkészségére, székhelyük szellemi emelésére és a nemzeti irodalom igaz érdekére hivatkozva, megfelelő összeg-t gyűjtsenek s keblökben kiadó-üzletet szerezzenek? Németország és Olaszország irodalmi és művészeti egyetemes felvirágozását, a tudományok és művészetek iránt való fogékony-ságot és érzéket a számos szellemi középpont alapította és erősítette meg. Bámi nagy legyen is a világosság, ha csak egyetlen pont-ról szórja szét sugarait, nem adhat oly erős világosságot, mintha több ponton ég, persze megfelelő fényvel. Mert szépen és igazán mondja a nagy költő s ide épen talál:

„Nem gondolom azzal fénynek apadását,
Egy fátyla tüzetől ha gyujtani mását.
Atyafi osztályban láng nem fogja a lánggal,
Sőt nagyobb a kettő teljesebb világgal.”

Mindenesetre oly eszme ez, a mely megérdemli a gondolkodást.

Széchy Károly.

Napi hírek.

— **Főt. Révész Bálint** püspök úrról az utóbbi napok alatt igen széles körökben, még vidéken is azon szomorú hír terjedt el, hogy egészségi állapota nagyon kedvezőtlen, ereje annyira aláhanyatlott, hogy hivatalos ügyei elintézésére is képtelen. Ezen terjengő hír következtében a szeretett főpásztor, ismerősei és tisztelői részéről már számos részvétiratot is kapott. Mi most illetékes helyről felkér-tünk ezen álhirnek megcáfolására, a főt. püspök ur iránt mindenkor melegen érdeklődő közönség megnyugtató végett. A főt. püspök ur ugyanis korához képest kielégítő egészségi állapotnak örvend s annyira jól érzi magát, hogy a püspöki hivatal ügyeit személyesen intézheti.

— **A guthi iparvasutnak a közforgalomra való berendezése.** Debreczent és a város tulajdonához tartozó szabolemszegei Guth erdőse-gét három mértföldnyi iparvasut köti össze. Ez a vasut eddig kizárólagosan a guthi erdő-ség kihasználására, fahordásra szolgált, személyeket csak kivételesen szállított, mikor tudniillik a városházától rendeznek egy-egy társas kirándulást a guthi pagonyokba. A köz-munka és közlekedésügyi miniszteriumnak egy új rendelete által most már lehetőség van adva, hogy egyes esetekben az ilyen magánhasználatra engedélyezett vaspályák eredeti rendeltetésükön fölül a közforgalom érdekében is hasznosíthatassanak. A miniszter ugyanis, addig is, mig a törvényhozás ez ügyben véglegesen intézkedni elrendelte, hogy magánhasználatra engedélyezett bányá-, ipar-, s egyéb vontató vaspályák, bizonyos időre s egyéb, a körülményekhez képest kikötendő korlátozások mellett közforgalomra, illetve idegen árúk és személyek díjlesztés melletti szállítására is felhasználhatók lesznek. A guthi iparvasut tulajdonosa tehát nagy szolgálatot tenne a közérdeknek, ha vasutját a közmunka és közlekedésügyi minisztertől előzetesen ki-

Az oláhok jajgattak, szitkozódtak; de én még egy huszast mutattam a muszkaéknak, s ezek az oláhok utra elpháhláltak. Mi pedig jót nevetünk, hogy a rajtuk elkövetett meggyalázó tényt ily módon azok által meg-boszultathattuk, kikben e rozindulatu nép-nek egyébként akkora öröme telt.

Délután egy kastélyforma épület udva-rán mintegy négyezeren jöttünk össze, hol kiadták a paracsot, hogy indulunk el Sarkadra. Ekkor láttuk utoljára Görgeyt, a mint a há. folyosóján keresztül egy szobába be-ment. Ez alkalommal nem kellemes felkiáltá-sokat kelle hallania. Egész lényén észlelhető volt, hogy érzi a helyzet súlyát.

Ugy hallottuk, hogy őt Nagyváradra vitték, minket pedig orosz hadi fogságba Sarkadra kísérték.

Néhányan magammal egy oláh fuvaros kocsijára ültettek fel bennünket.

A mint Sarkad felé mentünk, utközben egy mocsáron kellett keresztül mennünk, mely-nek vize kocsink tengelyéig ért.

Mikor a mocsár közepére értünk az oláh fuvaros megállt kocsijával és azt mondá szál-junk le kocsijáról, mert ő bennünket tovább nem visz. Kardjainkkal fenyegettük a fuva-rost, de ő éktelen lármát csapott és nem haj-tott tovább.

Néhány kozák kíséretünköl, a lármára visszavagolt, körülvevék a kocsist s kérdék mi a baj?

Tótul beszélő társunknak azt mondám, mondja a kozákoknak, hogy ez oláh fuvaros ugy nyilatkozott, hogy a muszka csász iste-nének sem visz bennünket tovább,

A kozákoknak nem kellett több. Ki hol érte, ott vágta kancsukájával az oláh atyafit; ez meg ijedtében lovait ütötte, meg-indította a kocsit s mig Sarkadra nem ér-tünk, hátra sem mert nézni.

(Folyt. köv.)

eszközle
forgalom
Debrecze
ségek, p
galmi t
iparvasu
könnyíté
is azon i
ben ter
vasut h
ajánljuk
gúthi ip

mai ilés
tandó és
készítés

vasut ép
telen, m
a sineke
csak kés
ezt elbl
csak sok
vasutnak

veszi ke
az új év
nagyobb

Az iskol
keresked
felhívni
kat, kik
kat tar
az 1885.

különb
átal fent
lába mie
ennek el
valamint
közö into
lekményt
multból

keresked
sát, s a
vadásuka
kételked
kedő fón
rejek r
Mintfog
tásáért a
már a ta
laptott
nonczána
tartozik

szakképe
kedő oszt
és fűtite
keresked
tartott, s
mái iga
keresked

ni fogja.
noncz bej
reskedő
melyek
igazgatóh
fognak ki

szabályai
gyattak.

A rendőrs
rendőri ki
ezek közü
rendőrség

A városi
tolonczolt
sitatott 8
nemek öna
tatott el
ideiglenes
katonaság

434 ember
lőval. —
befizettete
f. évről 6
1004 firt 4
Befizettete
30 kr. ide
ték 76 firt
25 kr. jár
válság 14
ügyforgalm
tett 294 d
végrehajtá
64, árverés
00, felebbe

— A
szeptembe
éven kivé
tatni. —

— A
három str
kabátján,
s gyal, a kil
az utat. Az
ha önköt
nem lehet
kellene a
irányozni.

— Gy
egy gymn
Hajdu megy
Bövebb fel
günkben.

— Me
szonynapjára
hó 6 án és
hálozatának
budapest bá

eszközleendő engedély alapján a korlátozott közforgalomra is felhasználható és berendezendő. Debreczen és a tőle északra fekvő erdőszékek, puszták és községek között élénk forgalmi összeköttetés áll fenn, melyet ezen iparvasut még inkább fokozna, mert megkönnyítené azt. A guti iparvasut különben is azon irányt követi, melyen a hetvenes években tervezett debreczen-nyirbátori vicinális vasut haladt volna. Ezen eszmét melegen ajánljuk egy városi hatóságának, mint a guti iparvasut tulajdonosainak figyelmébe.

Hajdúvármegye állandó választmánya mai ülésében kezdte meg e hónapban tartandó őszi rendes közgyűlés tárgyait előkészítéssel.

A hatvan-utca-baromvásártér közúti vasut építése néhány nap óta szünetelni kénytelen, mivel pár száz méternyi hosszúságban a sínek a gázcsövek felé raktak le, a mire csak később lett volna figyelmessé, azok kiknek ezt előbb is észre kellett volna venni. Bizony csak sok malőrje vagy ennek az új helyi vasutnak.

A zsidók üjlesztendeje (ros hasonó) veszi kezdetét ma este, s két napig tart. Ez az új év az engesztelés ünnepe mellett a legnagyobb ünnepe a mózes vallásának.

A kereskedő közönség ügyelmébe: Az iskolai szorgalmi beállításával az alulírt kereskedelmi társulat köteleseknek ismeri felhívni mindazon helybeli kereskedőknél, akik kik üzletükben tanonezot vagy tanonezokat tartanak, hogy ezeket — mennyiben arra az 1884. évi XVII. t. c. 62. § e értelmében különben is kötelezettek — az alulírt társulat által fenntartott alsó fokú kereskedelmi iskolába mielőbb beiratni igyekezzenek, minthogy ennek elmulasztása a hivatali törvény szakasz, valamint az 1868. évi XXXVIII. t. c. vonatkozó intézkedései értelmében büntetendő eseményt képez. Meg lévén egyébiránt mára multiból győződve arról, miszerint a helybeli kereskedő főnök urak tanonezaik iskoláztatását, s a tanonez iránt a törvénybe előírt hiányosságok pótlásával, nem kételkedik a társulat ezuttal sem, hogy a kereskedő főnök urak a törvény által e tekintetben reájok rótt kötelezések megfogantatásánál, minthogy tehát a tanonez pontos iskoláztatásáért a főnök felelős; minthogy továbbá már a tanonez felvételi szerződésben megállapított próba idő alatt is a kereskedő tanonezának rendes iskoláztatásáról gondoskodni tartozik — hivatkozva végre arra, hogy a szakképzettség fejlesztése magának a kereskedő osztálynak áll kiváló érdekében: elvárja és felfűteti-e a társulat minden tanonezozal kereskedőt, hogy tanonezát az általa fenntartott, s Dr. Bayer Ferencz keresk. akadémiái igazgató vezetése alatt álló alsófokú kereskedelmi iskolába lehetőleg mielőbb beiratni fogja. Felajánljuk még ezuttal, hogy a tanonez bejelentésére készített űrlapok a kereskedő főnök urak rendelkezésére állanak, melyek mindazonoknak, kik eziránt nevezett igazgatóhoz fordulnak, készséggel és díjtalanul fognak kiszolgáltatni.

A h.-bőszörményi 48 as olvasókör alapszabályai a belügyminiszter által jóváhagyattak.

Polgármesteri jelentés augusztus hórol. A rendőrség által letartóztatott lopásért 21, rendőri kihágásért 130, összesen 151 egység; ezek közül átadott a kir. ügyészségnek 21, rendőrség által megbüntettetett 130 egység. A városból eltoloncoltatott 34, keresztül toloncoltatott 32, kényszer utlevéllel kiutasított 8, összesen 74 egység. Különböző ipar nemek önálló gyakorolhatására 21 egység látott el igazolvánnyal, munkakönyv 59, ideiglenes igazolvány 6 drb. adatott ki. A katonaság létszáma volt közshadseregbeli 434 ember 305 lóval, honvéd 1395 ember 109 lóval. — A lakosság által állami adó fejében befizetett mult évről 13558 frt 94 kr., f. évről 63827 frt 22 kr., késedelmi kamat 1004 frt 47 kr., összesen 78490 forint 63 kr. Befizetett továbbá hadmentességi díj 191 ft 30 kr. idegen adó 294 frt 93 kr., idegen illeték 76 frt 29 kr., iparkamarai költség 10 frt 25 kr. járda adó 2047 frt 40 kr. közmunka váltás 1486 frt 50 kr. A községi bíróság ügyforgalma volt 320 db, melyből elintéztett 294 db. Vidéki megkeresés érkezett 19, végrehajtás elrendeltetett 64, foganatosított 64, árverés elrendeltetett 30, foganatosított 00, felelbezés felterjesztett 15.

A püspök-ladányi országos vásár, mely szeptember hó 20-án szokott megtartatni, ez évben kivételesen szept. 13-án fog megtartatni.

A szokás. Örmester ur Láb, a ki már három stráfot és szolgálati keresztet hord a kabátján, sétal az utcán. Talalkozik őt hülygyel, a kik egész szélességben elzárják előle az utat. Az örmester kifakad: — De hülygyeim, ha önök ötös rendbe sorakozva masíroznak, nem lehet előlük kitérni a nélkül, hogy ne kellene a direkciót az árok pocolyájának irányozni. Tessék középütt ketté szakadni!

Gyógyszerész gyakovokul felvétetik egy gymnasiumi hat osztályt végzett ifjú Hajdúmegye egyik közeli nagyközségében. Bővebb felvilágosítás nyerhető szerkesztőségünkben.

Mérsékeit menettérty jegyek Kísasszonynapjára. Kísasszonynapja alkalmából szept. 6-án és 7-én a m. kir. államvasutak közp. hálózatának összes állomásairól (kivéve a budapesti bányhidat, budapest-lőrinczi, budapest

horthi és budapest-tápió-györgyei és budapest szabadszállási vonalrészek állomásait) 50% kal mérsékelt II. és III. oszt. személyvonatu, 10 napig érvényes menettérty jegyek adatkak ki Budapestre a fentemlített napon közlekedő valamennyi személyszállító vonat — gyors és express-vonatok kivételével — valamint a Budapestre csak szeptember hó 8-án reggeli órákban érkező személy-, vegyes és omnibus vonatokhoz. A visszautazás bármely személyszállító vonattal, gyors és express vonatok kivételével, bezárólag szeptember hó 15-ig történhetik. A miskolczi-fülekibánréve dobsinai és feled-tiszolczi szárnyvonalak állomásain kiadandó menettérty jegyek visszautazás alkalmával a hatvan-miskolczi utirányon át, valamint a tövis-predáli vonalrész állomásairól — N. Váradon át is érvényesek. Gyermekre nézve következő kedvezmények engedélyeztetnek: Két 10 éven aluli gyermek számára az illető kocsiosztályra szóló egész menettérty jegy váltandó. Egy ily gyermek a II. oszt.-ban egy egész III-ad oszt. menettérty jeggyel utazhatik. A III. oszt. ban egy felnőtt kísérőjével egy egész II. oszt. menettérty jegy váltása mellett utazhatik. Podgyász szabadsuly nem engedélyeztetik. — A kettős ünnep alkalmából, valamint a „Jó szív“-egylet által szeptember 8-án rendezendő ünnepély alkalmából; f. é. szept. 7-én, az osztrák-magyar államvasut társaság magyar vonalainak, valamint a n. kikinda — n. becskeréki vasut állomásairól, igen mérsékelt menetdíjak mellett, kéjmenetek rendeztetnek. Az ezen alkalmából kiadásra kerülő menet-térty jegyek az elindulás napját is beleértve — 10 napig érvényességi tartammal bírnak és a visszautazásra, az express és futarvonatok kivételével — bármely menetrendszerű vonat használható.

Egy 2 gymnasiumot végzett tanuló felvétetik a „Debreceni Ellenőr“ könyvnyomdájában.

Elzalogosított ékszerék. Egy helybeli ékszerárú üzletben L. n. l., esztendőn át folytatva suttogomban az órák, gyűrűk, melltyűk, fülönfüggők és karperecek elzalogosítását a segéd. Mikor aztán érezték hősink, hogy rohad valami Dániában, megugrott. A csaklázás kislüt és a segédnek — ütötték a nyomat. Ez meg a g u s t u s b a n történt. Hanem a mint szokták mondani, rossz pénz nem vész el, — a hü segéd is előkerült a homályból, még pedig úgy, hogy hogy vas uton maga rohant a csapdába. Pár nappal ezelőtt Debreczenbe jött s az indóháznál nyomban fülön fogta a rendőrség, mely előtt töredelmes beismerést tett s a hordárok is kontráztak rá, hogy ok hordották zálogba az arany jószágokat. A segéd hamisításokat is vitt végbe. A zálogozókat próbálta ki ki javítgatni a saját előnyére.

Zeneestély. A Hungári a díszes kávéházban ma este, mint minden szerdán és szombaton zeneestély tartatik.

Utazók közeése. A tanács az idén a szokottnál nagyobb területen eszközöltetett újonnan utezaburkolást. Kiközvetette a Piac utczának mindkét oldalát, a hol még eddig nem volt burkolat, kivéve az ártyú ki környékét: most folyik a Czegléd utca elejének kiközveése a kocsiút két oldalán a Batthány utca torlatáig. Már folytatják a Varga utczának tavaly félbeszakított kiközveését az alsó részen. Valamint még az idén kiburkolatják el a Várutczát, és addig, a meddig a Csokonai kert mellé szállított cyclops kő kalmazból telik. Csaknem teljesen be van fejezve a Mester-utczáról a ménlótelepig vezető kocsiút kiközveése is, melynek alapását még a mult évben elvégezték.

A Debreczenben összpontosított honvéd gyalog feldandár, mintegy 1600 ember szombati marad városunkban s az nap reggeli 6 óra 35 perczkor külön vonaton indul a Tápió Sülly környékén tartandó nagy hadgyakorlatokra, melyek az utazást is beszámítva 12 napig tartanak. A tiszturak szározkoztatására Budapestről egy katoná zenekar is elmegy Tápió Süllyre, hová ő felségét, a királyt is várják. Ezen hadgyakorlatok 4 feldandár, vagyis egy hadosztály, a I. és 6. huszárezred vesz részt s közzük megfelelő tüzéréség is lesz beosztva. — Holnapután pénteken Bulyovszky tábornok eljön Debreczenbe, hogy az elutazás előtt megzemlje az ősz pontosított feldandárt.

Kazantzifias miatt a nagyerdei fürdő kedden, szerdán és esütörtökön zárva lesz.

Tüz volt Csegén szept. elsején, hajnalban. Ismeretlen okból őzv. Rabka Mátyásnénak a falu közepén lévő istállója s ez, a szomszédos két sertés öl leégett. A kár mintegy 200 frt.

Vérgőző apa. Boszu volt rugója annak a szörnyű vérgőzőnek, melyet tegnapi reggel Budapestben egy mérsáros, Tikos Károly véghez vitt. Vad gyűlölettel viseltet sógora, Ács Péter, iránt, ki jobb módu ember volt, míg neki mint segédnek kellett kenyerét megkeresnie. Gyűlölte már akkor, mikor nővérét elvette, s ő ellenerte a házasságot, még inkább később, midn nála a kalmazva volt s tőle függött. Midőn egy gyermeke meghalt, majd neje is sirba szállt, sógora őt állítólag gyilkosnak híresztelte és az elkeseredett ember egyre arra gondolt, hogy sógorán bosszút álljon. Tegnapi aztán revolvert ragadv sógorát megsebesítette, majd alvó kis leányához sietett, azt megölte és aztán saját életének vetett véget.

Ölmet öntött a neje fülébe Budapestben egy Gnädig nevű szabó tegnapi reggel kegyet len Gnädin akarta megölni nejét, hogy a pénz,

melyre az biztosítva volt, felvehesse. Bizonyára valami rémregényből olvasta, hogy ily esetben legegyszerűbb mód, forró ölmet önteni az asszony fülébe. A nő ugyanis beteges, gondolta s a halottkém nem is fogja gyanítani, hogy bünténynek esett áldozatul. Kegyetlen terve azonban megfiusult, a nő életben van s ő maga szokásában kerestett menedéket.

Hegedű hangverseny rendeznek szombaton Vilmos Lajos vendéglőjében a művészi tehetségű Szabó testvérek, kik hangversenykörutban járják be hazánk és a külföld nagyobb városait s mindenütt köztetszés mellett muzsikálnak.

Fejedelmek uton. A 18-ik századi a fejedelmek legfőbb saját országukban utazgattak, külföldre ritkán mentek s akkor — mint a török padisahnak csakis így van megengedve — hadseregük élén... Most a fejedelmi személyek utazása szinte közönséges dolog. Frigyes császár trónörökös korában tett nagy utazásait, Rudolf trónörökös nagy keleti útját, Henrik porosz herceg világ körüli hajózását és a braziliai császár utazgatását nem tekintve, csak jelenleg a következő fejedelmi személyek vannak uton: — Megadta a jelet az általános indulásra II. Vilmos császár trónralépő látogatásai. Az orosz császárné ép most utazott el Gmundenből. Berlinben időzött a svéd király és Dániában tart a görög királyi pár Oroszországból jövet. Ugyanakkor dán királyi ipját meg látogatni a weisi herceg, miután előbb a cumberlandi hercegnél vitézt s később a mi királyunk vendége lesz. II. Lipót belga király jelenleg Angliában utazgat, — míg az olasz királyi Svájcban át Belgiumban törekszik. — Ugyanakkor Mária Pia portugáli királyné ki Franciaországban van körton, bebizonyítja, — hogy a köztársasági országtól legkevésbé sem undorodik. Végül a kedve kis fiáról se lehet megfellekedni, kik jelenleg Moszkva 1600 keresztény templomát bámolják. A nap fia is nagy utra készül Európában. Ertjük alatta a királyok királyát, a világ urát Nasreddin perzsa sahot, a kinek első európai útja annyira megtetszett, hogy másodikát is tervezi. Legjobbiban Oroszország tetszett meg akkor neki „En Russie hourra tojours, polittique jamans“ mondta volna környezetének. Utjának célja most is Oroszország.

Egy orr történetéből. Az orr egy nagy vörös hústömög, valóságos orrpiramis, egy ortokély. Különbön Verk Mátyás a tulajdonosa. Ő egy komoly ur, hosszú lábakkal s egy fejjel, a mely nem szokott józan lenni. Ennek a ténykörülménynek köszönhető aztán, hogy Verk Mátyás arra a történeti magas latra jutott. Nemesak történetre, hanem megtörténetre is. A mennyiben Verk Mátyás a Csicsogó mellett, csavargó társadalmunk több díszes kifütyösége előtt oda nyilatkozott, hogy ő anyagi könyűséggel tud a két kezén járni. S valóban elis kezdte a járást, s miután elkezdte, bevégezte azzal, hogy elbukott és betörést rendezett a saját orrán s ezután egy ordított, mint egy nilusi ló. A többfajta orron kívül, a melyek eddig a rendőrség tulajdonában vannak, eddgelé ez az egyetlen, a melynél a betörés tettesét sikerült kipuhatolni.

Szeptember havi teendők a gyümölcsös kertben. Az alvó szemre való ojtást még folytatni lehet a hó első felében. A korábbi szeméseknél meg kell oldani a köteleket, hogy azt a fá ága levehesse és ne vágódjék be a kergébe. Az oly berakott szemeket, melyek nem fogantak meg, a kés hegyével ki kell venni és a sebet faviasszal bekenni vagy kátránnyal. A fa koronájának kitisztítását a gyümölcs leszedésével együtt lehet czészerüen eszközölni; s ekkor kell a visszahajtasokat is kímetszeni, ha ezekből vezérhajtásokat nem akarunk nevelni, a mi olyankor ajánlatos, ha az öreg vezérhajtás erősen megsérült, elkorhadt vagy elszáradt. Olykor az egész fa koronájának megújítása kívánatosnak fog mutatkozni. Ekor a vezérágakat röviden vissza kell metszeni a kisarájadt hajtásokból a legalkalmasabbakat vezérágakul kiválasztani. Ha a törpe fák tulságos erővel kezdenek hajtani s évről-évre nyári ágakat bocsátanak, de nem teremnek, akkor az átültetés a legjobb eszköz őket termökké tenni; ezt szeptember és október hóban lehet eszközölni. Ha a levélhullás még nem történt volna meg, akkor le kell a levelet vágni; de úgy, hogy a szár a fán maradjon, a metszésnek aztán csak tavaszkor kell történni. Az átültetés történhetik ugyanazon a helyen is, a hol a fák előbb álltak. Az ily fák egyébiránt az által is termökké lehet változtatni, hogy a gyökerek egy részét lemetesszük. Mielőtt a nagy őszi szelek beállnak, át kell nézni gyümölcsösünket, nem korhadtak-e el a karók s nem lazultak-e meg a kőtelek? Ha igen, ki kell ujjakkal azokat cserélni. Mily helyt társíainkon az évi növes véget ért, a mit az által lehet megismerni, hogy az ágak végén egy erősen kifejtett rügy képződik, az őszi metszéshez lehet fogni. Ezt a metszést nem kell korábban tenni, mert különben új hajtásokat eresztethet a fa, melyek elfagynának; de későbbben sem, mert a metszéssel épen a czéloztatik, hogy az ágakban levő nedv a metszés alatti rügyekbe toljuljon hogy ott erős hajtás, vagy termőruigy képződjön. Ha egy ág erősebben nő a rácsos, mint kell s szeméi a lecsipés után újra kihajtottak, 2 szemig a kihajtástól visszametszetik. Ezen két szeméből a rákövetkező tavaszon két ág támad, melyek közül az erősebbik levá-

gatik, a másik meghagyatik, de aztán lecsipetik a hegye Ha a lecsipés megtette a kívánt hatást és alatta termőruigyek képződtek, akkor ezek felett a galy elvágandó, de ha legfelül is termő rügy képződött, akkor a metszés nem szükséges. A gyümölcs szedésre nézve megjegyezzük, hogy legjobb, ha a téli alma és körte, olyan soká a fán marad, a meddig csak maradhat sőt némely körte, mint a szürke reinet, még jobb lesz, ha a dér küssé megcsipi. A könnyen fonnyadó gyümölcsöt pincékbe kell rakni. Málna bokrokra nézve megjegyezzük, hogy azokat csak 5-6 esztendeig kell helyben hagyni; aztán hogy tökéletes gyümölcsöt hozzanak, melyen felásott és jól trágyázott földbe kell őket átültetni.

Helyreigazitás. Lapunk 172-ik számában megjelent „A kompánia“ című újdonságunkban tévesen van írva Tiba Sándor, ki a kártyázás alkalmával ott sem volt, de ott volt Tiba János, s így névcsere történt mit ezenel helyreigazitunk.

Biharmegyei hírek. A nagyváradi ev. ref. egyházban a Dombay Lajos eltávazása folytán megüresedett lelkészi hivatalra való pályázás határideje szeptember 30-án jár le. A kijelölés október 9-én lesz Mezőkeresztesen. A választás pedig október 28-án Nagyváradon, az olasz ref. templomban lesz megtartva. — A nagyváradi két középtanodában a főgymnasium és főreáliskolában több mint nyolcvannal esőkent az új iskolai évben a beírt növendékek száma. Ennek oka különben középkereskedelmi s az orth. polgári iskola megnyitásában is rejlik. — Szerencsétlenség a czél- lövészetben. Váradon vasárnap délelőtt azon a helyen, a hol a czéllövészetet tartani szokták, az a szerencsétlenség történt, hogy két 46. gy. ezredbeli katonát a nyakán, a másikat a halántékán találta az éles golyó. A katonák azonnal összeestek, mert súlyosan megsebesültek. Remény van, hogy a katonai kórházban, hová beszállították őket, csakhamar meggyógyulnak. — Esküvő. Széles József, Bihar Diószeg m. város közelebb választott fiatal jegyzője közelebb tartotta esküvőjét Asszonyvásáron Sárközy Ida kisaszonnyal. — B u c s e s t é l y. A 101. gyezred tisztikara, mely közelebb végleg elhagyja Nagyváradot, e hó 8-án a Rózsabokorban búcsuestélyt rendez.

Husárok.

Megállapítva s bejelentve 1888. szept. 5-től szeptember 12-ig.

- 30 kr. Erdei Jánosnál Morgó utca 587 szám alatt.
- 32 kr. Erdei Ferencznel Csapó u. 240. sz. alatt. Rác Lajosnál Csapó u. 457 sz. a.
- 34 kr. Kolb Jakabnál Pfa 687 sz. a.
- 36 kr. Erdei Ferencznel Csapó-utca 359 sz. a. Timár u. 2284 sz. a. Varga u. 2238 sz. a. Rác Györgynél Czegléd u. 2599 sz. a. Csapó u. 10 sz. a. Rózsater 10 sz. a. Erdei Jánosnál Hatvan u. 1517 sz. a. Rác Lajosnál Liba u. 2061 sz. a. Balogh Jánosnál Mester u. 1371 sz. a. Csapó u. 471 sz. a. Kolb Jakabnál Rózsater 10 sz. a. Mester u. 1113. sz. a. Hatvan utca 1093 sz. a. Fehér Andrásnál Csapó utca 295 sz. a. Egyháztér 345. sz. a. Pfa utca 831. sz. a.
- 44 kr. a 3 izrelita mézszárszékben a piacon. — Minden többi bejelentett 18 mézszárszékben pedig 40 kr.

Jegyzet: Magyar Gábor három székében 1 kiló hus nyomtaték nélkül 8 krral drágább.

Debreczen, 1888. szeptember 4.

Terményárak a debreczeni piacon.

1888. Szept. 4-én.

Egy m.-máza	felső, közép, alsó.
Buza	6.80 6.60 6.40
Kétszeres	5.60 5.40 5.20
Rozs	4.70 4.60 4.50
Arpa	4.70 4.60 4.50
Zab	4.50 4.40 4.30
Tengeri	6.60 6.40 6.20
Köles	6.50 6.25 6.00
1 zsák Burgonya	0.60
100 kl. szalonna	60.00 59.00 58.00
100 kl. háj.	60.00 59.00 58.00

Felélős szerkesztő és kiadó laptulajdonos: **Vértési Arnold.**
Főmunkatárs: **Kerecz Vilmos.**

Csermakk hizlalda disznóknak.

Az idei igen dus csermakk hizlalda egy galicziai uraság 8000 hold erdőjében, magyar határon (Ungmegye)

bérletbe kiadatik.

Ajánlatokat, a hizlaldó disznók mennyiségének, valamint az ajánlandó árnak megnevezésével „F. B 1842.“ alatt elfogad és továbbit Haasensteiu és Vogler, Bécsben.

Nyirfabalzsam-szappan!

Bergmann és társától Drezdában saját-szerű összeállításával egyedüli szappan, mely minden bőrtisztítástalan-ságot, bőrkütséget, az arc és kéz verességét eltávolítja és gyönyörű szép arczszínt kölcsönöz. Ara darabonként 25 és 45 kr. Kapható **Dr. Rothschnek Emil** gyógyszerárban.

3998. tk.
1888.

Arverési hirdetm. kivonat.

A h.-bösszörményi kir. Járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közliré teszi, hogy Varga István mint a h.-bösszörményi ref. egyház gondnoka végrehajthatónak Kis Julianna Andirkó Sándorné végrehajtást szenvedő elleni 40 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a h.-bösszörményi kir. Járásbíróság) területén fekvő és a h.-bösszörményi 2052 szám alatti telekjegyzéknyvben foglalt 2165. hrsz. a. 2148 és 2149 népsorszámu házakból és udvarból álló ingatlanokra 400 frt. a h.-bösszörményi 11963 szám alatti telekjegyzéknyvben foglalt 11514/b hrsz. a. ingatlanra 31 forintban ezennel megállapított kikiáltási áron az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi Október hó 29-ik napján délelőtti 9 órakor alulírott bíróság hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 40 frt és 3 frt 10 krt. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42-dik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt magyar király igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt H.-Bösszörményben a kir. Járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál 1888. évi Julius hó 19-ik napján.

Deák
kir. aljásbíró.

Mely cigaretta papir a legjobb?

Ezen minden cigarettázóra nézve nagyon fontos kérdés már a létségtelen módon bebizonyult.

Nem üres reklám, hanem elsőrendű tudományos szemé-lyiségek által összehasonlított vegyelmézesek alapján a for-galomban előforduló jobb minőségű cigarettapapírok között a

„Les dernières Cartouches“

Braunstein Frères gyárából.

Paris, 65. Boulevard Exelmans,

mint jóval könnyebb és legjobb cigarettapapir elismertett. Mivel ez már többi közt Dr. Pohl tanár által a bécsi vegytani egyetemen, Dr. Liebermann tanár a budai pesti állami vegykísérleti állomás főnöke által megállapított 1887. jul. hóban Dr. Soyka Hygiéniai-tanár által a prága-ném. egyetemen egészségügyi szempontból újabb összehason-lító vegyelmézesést a lehető legfényesebb eredmény koronázat amennyiben a „Les dernières Cartouches“ cigarettapapir 28-74%-al könnyebb és hogy a dohányfüsthez 28-77%-al kevesebb idegen alkatrészt tartalmaz, mint a többi vegyelmé-zett papir. VALÓDI csak azon papir, melynek ettiquttje mellékelt rajzhoz hasonló és Braunstein Frères czéget viseli.

A gyár cigarettapapirjainak és cigarettahüvelyei-nek nagyban elárúsítása végett

Braunstein Frères

saját czég alatt Bécsben, I. k. Schottenring 25 sz. a. raktárt nyitott, továbbá kapható minden nagyobb ilyenmű czikket árusító kereskedőknél.

Szent-Királyi és Kalenda Debreczen.

Padlózatok számára:

Keil Alajos

Padlózat-fénymázát

Bécsből

mint legkitűnőbb mázoló-szert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó, szép fényes és tartós, — 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr.

— 1 kis „ „ — „ 68 „

Keil Alajos Bécsből,

Viaszk-kenőcsét

mint legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szert kemény padló számára, — 1 köcsög ára 60 kr.

legmelegebben ajánlja

Szent-Királyi és Kalenda.

DEBRECZENBEN, a városháza épületében.

Megrendelések olyan helyekről hol raktárak nincsenek Alois Keil, Wien IV. Resselgasse 5. gyári raktárában intézendők. Egy 5 kilós csomag ára 6 frt o. é.

3997 tk.
1888.

Arverési hirdetm. kivonat.

A h.-bösszörményi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közliré teszi, hogy Varga Bálint végrehajthatónak ifj. Olasz Péter és társai végrehajtást szenvedők elleni 50 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a h.-bösszörményi kir. járásbíróság) területén lévő és a h.-bösszörményi 1800. szám alatti telekjegyzéknyvben foglalt 10788. 16977 19315 hrsz. alatti ingatlanokból végrehajtást szenvedő ifj. Olasz Péter, kisk. Olasz Márton, Mihály és Jánost illető 1/10 rész 56 frt, a h.-bösszörményi 1801 szám alatti tjkvben foglalt 1900 hrsz. alatti 1940 népsorszámu ház és udvarból álló ingatlan 200 frt. a h.-bösszörményi 7314 szám alatti tjkvben foglalt 15947/a és 21217b/2 hrsz. a. ingatlanok 106 frt, a h.-bösszörményi 10360 szám alatti tjkvben foglalt 8864. 8865 és 9847 hrsz. ingatlanokból végrehajtást szenvedőket illető 1/10-rész 70 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron id. Olasz Péter javára bekebelezett haszonélvezeti jognak fenntartásával az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi október hó 25-ik napján d. e. 9 órakor alólirott bíróság hivatali helyisé-gében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 5 frt 60 kr, 20 frtot, 10 frt 60 kr és 7 forintot készpénzben, vagy az 1881 LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyam-mal számított, és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt H.-Bösszörményben a kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságnál 1888. évi julius hó 19-ik napján.

Deák
kir. aljásbíró.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“

legújabb és legdivatosabb betűkkel gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

községi és gyámi rovatos iven, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Debreczen, 1888. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdájában Széchenyi-utca SIMON-ház.

ivonat.

Járásbíróság
zhírré teszi,
atónak ifj.
ajátást szen-
vetelés és
ügyében a
h.-bűször-
tén lévő és
alatti telek-
88. 16977
ből végre-
éter, kisk.
anost illető
ményi 1801
1900 hrsz.
és udvarból
bűszörményi
alt 15947/á
ok 106 frt,
zám alatti
19847 hrsz.
zenvedőket
el megállá-
asz Péter
zeti jognak
endelte, és
atlanok az
apján d. e.
ali helyisé-
árverésen
n alól is

rtoznak az
vagyis 5
0 kr és 7
gy az 1881
árfolyam-
vember hó
yminiszteri
adékképes
hez letenni
10 §-a ér-
bíróságnál
szabály-
ni.
kir. járás-
gnál 1888.

e á k
járásbíró.

A magyar olvasó közönséghez!

Mindenki, a ki a magyar irodalom iránt érdeklődik, szomoruan tapasztalja, hogy évek óta mindenféle haszontalan, értéktelen rémregényekkel árasztják el a jólelkű magyar olvasó közönséget. Külföldről behozott borzalmasságok, névtelen írók agyrémei foglaltatnak e füzetekben, melyeket hangzatos címek, ajándékok, erőszakosságok árán oda csempésznek a józanságról másképp ismert magyar ember asztalára.

Ezek az állapotok nem tarthatnak így tovább. Minden nemesen gondolkodó ember örömmel fog segítséget nyújtani vállalatunkhoz, melynek az a célja, hogy leszorítsa a térről a hívtányságokat és komoly, valódi irodalmi becsessel bíró olvasmányt nyújtson.

Mindenki, a ki meg van győződve annak igazságáról, hogy erős és életteljes nemzeti irodalom nélkül nem lehet erős nemzeti élet, csak tengődés, lassu sorvadás és végül diestelen megsemmisülés, — mindenki, a ki érzi, hogy hazánkban az irodalomnak nemesak szórakoztató és léleknemesítő, de a nemzet létezését fenntartó hivatása is van, szívesen fogja üdvözölni vállalatunkat, mely egyttal a magyar irodalom elterjedésének egyik főakadályán is segíteni kíván,

oly olcsó áron juttatva értékes jeles irodalmi munkát a közönség kezébe,

a mely ár eddig a szűk téren mozgó kiadónál lehetetlennek látszott.

Ezen mutatvány-füzethez hasonló alakban és terjedelemben, három-három sűrűn nyomott nagy íves füzetekben, melyeknek tartalma a hat rendes regényivnél is jóval több, fogjuk terjeszteni, a magyar irodalom kiválóbb műveit s a sorozatot megkezdjük

Vértesi Arnold összes munkáival.

EZER ELBESZÉLÉS lesz ez,

részint rövidebb, részint hosszabb és ezer elbeszélésben visszatükrözve látja az olvasó a magyar történeti és társadalmi élet a jelen és a múlt hű képeit.

A történeti elbeszélések,

megannyi korrajzok a magyar történelem fényes és borús korszakaiból.

A társadalmi novellák,

a közelmúlt és a mai élet minden küzdelmét, fényoldalát, árnyekoldalát feltüntetik. A társadalom minden rétege szerepel e novella csoportban. A politikai, tisztviselői, kereskedő, iparos világ, a főrangú körök, vidéki birtokos osztály, a kisvárosi polgárság és a falusi nép mind festve van Vértesi Arnold műveiben. Gazdag emberek, szegény emberek küzdelmei az étellel; lelki és szívbéli harcok százezernyi változatban.

Ezer elbeszélés. Kimondani is sok; címeket végig olvasni is munka, hát még annyi történetet kigondolni és megírni! — Vértesi Arnold három évtizeden át szolgálta a magyar irodalmat sok elismeréssel s fáradhatatlan munkálkodásának gyümölcse e rengeteg eredmény. Egy egész könyvtár együttvéve ez ezer elbeszélés, melynek egyrésze hosszabb terjedelmű regény.

A mint következik majd sorban a regényeket is közölni fogjuk füzetes vállalatunkban. Folyó évi októbertől kezdve hetenként megjelenik egy füzet diszes kiállításban, 3 nagy íven, sűrű szedéssel s e gazdag tartalom dacára

egy füzet ára 15 krajczár.

Ily hallatlan olcsó árban komoly, irodalmi értékkel bíró munkát még nem terjesztettek eddig.

A megjelenő füzetek tartalmazni fogják többi közt VÉRTESI ARNOLD következő elbeszéléseit és regényeit is:

Regények:

Fényes házasság.	A felkelő nap országa.	A jegyzőkisasszony.
A nyomorúság iskolája.	A bojár leánya.	A debreczeni diák.
Eltévesztett utak.	Csiricsári Bertalan ur ő méltósága.	Sat. sat. sat.
Holtomiglan	A hivatal.	

Elbeszélések:

Egy szegény leány története.
Az elpusztult uri család.
A legszebb asszony Halmoson.
A nő sziv.
Az ábrándok világában.
A szerence fia.
A zászlós uraság.
A kalandor.
A rejtelmes halál.
A második férj.
Az éjjeli látogatás.
A mindennapi kenyér.
Néhány szál száraz ibolya.
A Kerecsenyi grófok végzete.
Egy kardvágás.
A tüzvész.
A titok.
A rab.
A gyilkos.
A hitves.

Az árvaházból.
Egy pillanattér egy életet.
Az apostol.
Két régi arczkép.
A mostoha fiu.
A szerelem diadala.
Por és hamu.
A koporsóban.
Egy kaczer leány.
Balog Mihály uram hogy boldogította a leányát.
A mult árnyéka.
Az árva.
A siron tul.
A mentő kéz.
Miért maradt nőtelen Balázs bátyánk.
A csavargó.
Az özvegy asszony leánya.
A világ idelete.

Czifra nyomoruság.
A rabszolga.
A sicceek kapitánya.
A ki ur a maga házánál.
A zöld király.
Veszedeelmes találkozás.
A zsákhordó husvétja.
A második asszony.
Nyomról nyomra.
A férj becsülete.
Tilos a nőnek.
A siralom völgyében.
A holtak titka.
Már késő.
A kispadon.
Az örvény szélén.
A szerence kereke.
Hideg sziv.
Egy elveszett ifju élet.

Az ut a tébolydába.
Négylevelű lóhere.
Az utszéli sirdomb.
A cigányleány.
Kunyhó és kastély.
A férj becsülete.
A rejtélyes levelek.
A párbaj története.
A pénz.
Egy 27 éves leány szive.
A dícsőség utja.
A szegedi főbíró.
Trón és zárda.
A tisztartó nevenapja.
Három halál.
A ki nagyon szeret.
Az életbiztosítás.
A parthie vadász.
A dömösi képviselőjelölt.

Sat. sar.

A mellett, hogy a „MAGYAR VILÁG“ előfizetői, oly érdekes irodalmi beccsel bíró könyvtárhoz jutnak

csak 15 krajczárért füzetenként,
előfizetőinknek még két pompás

olajszinnyomatu jutalomképet is adunk,

EGYET EGÉSZEN INGYEN,

a másikat pedig egy forintnyi csekély utánfizetés és 10 kr. csomagolási díj mellett. Egy képet magában nem adhatunk. Bolti ára egy-egy képnek 2 forint s így előfizetőink négy forint értékű képet kapnak 1 frt 10 krnyi csekély árért. Kívánatra díszes

ARANYOZOTT KERETEKSEL

is szolgálhatunk s ezeket csak annyiba számítjuk, a mennyibe nekünk kerülnek.
A keretek ára darabonként 2 frt.

Ezen kívül előfizetőink között hetenként **INGYEN** egy-egy

VÖRÖSKERESZT SORSJEGYAT sorsolunk ki,

mely sorsjegy a nyerőnek azonnal megküldetik. E sorsjegy értéke 12 frt, évenként négyszer van húzása s több kisebb nyeremény között

100.000 forintot is nyerhetni vele.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

52 füzetre (egy év)	7 frt 80 kr.
26 " (fél év)	3 " 90 "
13 " (egy negyed év)	1 " 95 "

postán megküldve rendszeren hetenként. Minden öt előfizető után a gyűjtőknek tiszteletpéldánnyal szolgálunk azon megjegyzéssel, hogy a gyűjtő szintén részesül a sorsjegy húzásában és mind a két jutalomképet az előfizetők részére meghatározott díjakért fogja megkapni.

A kik a „MAGYAR VILÁGOT“ füzetenként óhajják megszerezni, azt **15 krajczárért** hetenként, megbízott könyvkereskedőink által kapják kézhez és így

előre fizetések nem teljesítendők az ügynököknek,

kivéven azon füzetnek megfizetését, melyet az ügynök ott létekor azonnal kézbesít.

A jutalomképek minden előfizetőnknek már a 20-ik és 30-ik füzetek után, de csakis kívánatra a fentebb érintett csekély utánfizetés mellett küldetnek.

Más ígret tevére ügynökeink felhatalmazva ninesenek s gondunk lesz rá, hogy az **ingyen sorsjegy** hetenként pontosan megküldessék, valamint a **díszes jutalomképek** is egy levelező lapon történt megrendelésük és a pénznek előleges beküldése után pontosan megküldessenek. Jutalomképeket utánvét mellett nem küldünk szét.

Megrendelések és előfizetések Debreczenbe, a „Magyar Világ“ kiadóhivatalába, („Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdája), czimezendők.

A „Magyar Világ“

kiadóhivatala,

DEBRECZEN, (Debreczeni Ellenőr könyvnyomdája.)

fbolydába.
 i. lóhere.
 sirdomb.
 hóány.
 kastély.
 sülette.
 levelek.
 története.
 es leány szive.
 utja.
 bíró.
 árda.
 ó nevenapja.
 ál.
 on szeret.
 posítás.
 vadász.
 képviselőjelölt.
 Sat. sat.
 író könyv-

unk,

ában nem
 1 frt 10

an huzása

80 kr,

90 "

95 "

szolgálatunk

aképet az

ért

akis kivá-

en sorsjegy

endelésök

dünk szét.

vatalába,

ég

lája.)

Gr. VAY DÁNIEL

MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE

a magyar olvasóközönség számára.

A magyar nemzet hazánk ezredéves fennállásának ünnepére készül. Ezer éve, hogy ősi honából kijött s idegen ellenséges népfajok közepette, fegyverének hatalmával és erkölcsi erejével oly államot alkotott, melyet egy évezred vése, viszontagsága sem volt képes megdönteni, s mely annyi megpróbáltatás után ma is él és virul s új dicsőséggel biztatja a jövő nemzedéket. Annak a nemzetnek, mely ezer éven át dacolni birt a sors minden csapásával s mely híven megtudta őrizni nyelvét, alkotmányát, nincs oka aggódni a jövő miatt. Az a benne élő ősi erő, mely a múltban nagy tettekre képesítette, nem enyészett még el s a történelem lapjain még lesz szerepe egykor a magyarnak.

A dicső múlt foglalja magában a jövő reményének csiráját. Multjára minden magyar büszke lehet. Ugy hisszük tehát, hogy a magyar olvasó közönségnek hasznos szolgálatot teszünk, midőn az ezredéves ünnep fényéhez mi is egy porszemmel kívánván hozzájárulni, Magyarország népszerűen írott történelmét nyújtjuk az olvasó közönség kezébe.

Nagy és régen érzett hiányt kívánunk pótolni ezáltal. Történetíróink ugyanis eddig hazánk történetét vagy csak iskolai czélokra szánt könyvekben, vázlatosan, vagy pedig más irányban oly nagy terjedelemben írták meg, hogy azt kevésbé vagyonos ember alig szerezheti meg. Mindezideig hiányzik az a könyv, melynek ereklje gyanánt az egyszerű magyar ember egyszerű könyvtárában még a kis szoba mestergerendáján is elévülhetlen helye legyen.

Az 1848. előtti mozgalmas idők egyik kiváló férfa, Kossuth és Deák Ferencz kortársa s a szabadelvű ellenzék tagja az 1843-iki pozsonyi országgyűlésen

Gróf VAY DÁNIEL

mióta a nyilvános szereplési térről visszavonult, évek hosszú során át, sok gonddal, ernyedetlen szorgalommal, nagy fáradtsággal dolgozott „Magyarország történetén“ s megírta azt oly részletességgel, az adatok oly megválogatásával, oly egyszerű, keresetlen, elméhez, szívhez szóló irányban, a milyennek kell lenni egy történetírásnak, melynek czélja, hogy oktatva lelkesítsen s a múlt idők dicsőségével tettekre serkentse a jelen nemzedéket.

E történelem kiadását eléggé indokolja a szükség, indokolja azon körülmény, hogy évtizedek eme jeles munkájának nem szabad elvesznie nyomtalanul s indokolja azon alkalomszerűség, hogy most minden igaz magyar ember szívét megdobogtatja a közelgő

ezredéves fennállásunk

megünneplésének nagy eszméje.

A könyvet a legkönnyebben hozzáférhető módon fogjuk terjeszteni: füzetekben. Minden füzet diszes alakban, színes borítékban

havonként háromszor

minden hó 1-én, 10-én és 20-án jelenik meg 2-2 sűrűn nyomott nagy ivnyi tartalommal. A füzetek árát oly olcsóra szabtuk, hogy azt mindenki, még a legszegényebb ember is megszerezheti.

Egy-egy füzet ára csak 15 krajczár.

Magyar irodalmi termék ily páratlanul olcsón még nem jutott piacra. Az egész munka mintegy 36-38 füzetben jelenik meg.

ELŐFIZETHETNI	egész évre (36 füzet)	5 frt 40 kr.
"	" fél "	(18 ") 2 " 70 "
"	" negyed "	(9 ") 1 " 35 "

Minden öt előfizető után a gyűjtőknek tiszteletpéldánnyal szolgálunk azon megjegyzéssel, hogy a gyűjtő szintén részesül a sorsjegy huzásban és mind a két jutalomképet az előfizetők részére meghatározott díjakért fogja megkapni.

Vidéki megrendelőknek keresztkötés alatt pontosan küldjük a füzeteket.

A „MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE“ előfizetői kívánatra

2 diszes olajszinnyomatu jutalomképet kapnak

(a magassága 66 cmtr., szélessége 54 cmtr.)

➡ EGYET EGÉSZEN INGYEN ➡

a másikat pedig egy forintnyi csekély utánfizetés és 10 kr csomagolási díj mellett. Egy képet magában nem adhatunk. Bolti ára egy-egy képnek 2 forint s így előfizetőink négy forint értékű képet kapnak 1 frt 10 kr.-nyi csekély árért.

==== Kívánatra diszes **ARANYOZOTT KERETEK** is szolgálhatunk, ====

s ezeket csak annyiba számítjuk, a mennyibe nekünk kerülnek. A keretek ára drabonként 2 forint.

Kisorsolunk továbbá összes előfizetőink között

==== **havonként 3-or INGYEN** ====

egy-egy vöröskereszt sorsjegyet,

mely sorsjegy a nyerőnek azonnal megküldetik. E sorsjegy értéke 12 frt, évenként négyszer van huzása s több kisebb nyeresemény között

100,000 frtot is nyerhetni vele.

A kik a „MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETÉT“ füzetenként akarják megszerezni, azt havonként háromszor, megbízott könyvkereskedőink által 15 krajczárért kapják kézhez és így

➡ **előre fizetések nem teljesítendőek az ügynöknek** ➡

kivévén azon füzetnek megfizetését, melyet az ügynök ottlétekor azonnal kézbesít.

A jutalomképek minden előfizetőnek már a 10-ik és 20-ik füzetek után, de csakis kívánatra, a fentebb érintett csekély utánfizetés mellett küldetnek.

Más ígéret tevésre ügynökeink felhatalmazva nincsenek s gondunk lesz rá, hogy az ingyenes sorsjegy havonként háromszor pontosan, — valamint a diszes jutalomképek is egy levelező lapon történt megrendelésük és a pénznek előleges beküldése után pontosan megküldessenek. Jutalomképeket utánvét mellett nem küldünk szét.

Megrendelések és előfizetések Debreczenbe, a „MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE“ kiadóhivatalába („Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdája), czímzendők.

A „MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE“

kiadóhivatala,

DEBRECZEN, („Debreczeni Ellenőr“ könyvnyomdája.)

Nem. a „Debr. Ell.“ nyomdáiban.

Szerkes

Széchenyi

előfizetői

valam

minden k

Dérmont

XV

Cs

alakban

nek hín

felől az

több e

A

ó-csehe

egész

ba, a p

a járás

litikai

mi kan

zet éle

lás meg

nácskoz

zandó e

nem an

közjog

az ifju

a kik

fel min

ben, r

ennek

Az

honukb

lényükr

összes

capacita

ják vis

s megt

verseny

Ar

ját kör

zsákmá

szág t

narchiá

nek ki

rendelk

a dulal

fásának

koroná

Gr

most is

s egy l

A „De

W

Brissot

ezennel

délután,

bancon,

ly-Skrup

sünk. E

be jutot

só fölke

Ók min

tartanak

lünk.“

kitétel

volitá e

egynéme

aranyá

nuljanak

magukk

Richard

menni, r

gyetlene

E

iront. D

lött ká

tovább.

„E

biztos k

nünket

esánatot

által, h

magasab

biztonsá

lára fo

nak kü

séges va